

Kan een niet-predikant voorgaan in een trouwdienst of een ambtsdrager bevestigen?

Algemeen advies n.a.v. vragen uit kerken

Vraagstelling

Kan in een vacante gemeente een diaken bevestigd worden in een kerkdienst waarin geen predikant voorgaat maar iemand die een preek leest? En hoe geldt dat bij huwelijksbevestiging of het afnemen van openbare geloofsbelijdenis? Kan een kerkelijk werker dat doen? De kerkorde geeft hier geen expliciete aanwijzingen voor.

Advies

1. Huwelijksbevestiging en het afnemen van openbare geloofsbelijdenis kunnen, als daar aanleiding voor is, gedaan worden door iemand die bevoegdheid ontvangen heeft om het Woord te verkondigen of door iemand die door de kerkenraad voor die dienst gemachtigd wordt om voor te gaan (met een leesprek of in het kader van landelijke regeling B8 *bijzondere preekbevoegdheid* art. 2.2).
2. De bevestiging van ambtsdragers hoort, net als de bediening van doop en avondmaal, bij de bevoegdheid van predikanten. Kerkenraden moeten hiervoor geen niet-predikanten vragen, tenzij ze gebruik willen maken van de uitzondering in KO art. B19.2.

Overwegingen

1. Wie bevoegd is voor het bevestigen van ambtsdragers of om voor te gaan in een huwelijksdienst staat inderdaad niet nadrukkelijk genoemd in de kerkorde. Er is gekozen voor een kerkorde die niet alles tot in detail beschrijft. Dat betekent dat concrete vragen soms niet beantwoord kunnen worden met verwijzing naar een kerkorde-artikel maar wel vanuit achterliggende principes, aanverwante bepalingen in de landelijke regelingen of besluiten van synodes.
2. De kerkorde en landelijke regeling geven wel duidelijkheid wie in een kerkdienst het Woord mogen verkondigen. Naast predikanten en zij die beroepbaar zijn, zijn dat degenen die bijzondere preekbevoegdheid ontvangen hebben (volgens landelijke regeling B8 *bijzondere preekbevoegdheid*). Dat geldt niet alleen voor zondagse diensten maar ook voor huwelijksdiensten door de week.
3. Die landelijke regeling B8 zegt vervolgens in artikel 3.1 dat bijzondere preekbevoegdheid niet de bevoegdheid inhoudt om de sacramenten te bedienen of ambtsdragers te bevestigen. Daaruit volgt dat ook 'preeklezers' daartoe niet bevoegd zijn.
4. De kerkorde maakt een uitzondering voor de bediening van het Avondmaal: bij afwezigheid van een predikant kan de kerkenraad een ouderling machtigen om het avondmaal te bedienen (KO art. B19.2). In het verlengde van dit artikel zou een kerkenraad een ouderling kunnen machtigen om ambtsdragers te bevestigen in het ambt.
5. Over het afnemen van openbare geloofsbelijdenis en het bevestigen van een huwelijk hebben de kerken geen gezamenlijke afspraken gemaakt. Kort voor de eenwording van GKv en NGK is in de generale synode van de GKv nadrukkelijk uitgesproken dat een kerkenraad een voorganger die preekbevoegd is (...) met betrekking tot een bepaalde kerkdienst kan machtigen tot het afnemen van openbare geloofsbelijdenis of het bevestigen van een huwelijk (GS Goes 2020, Acta art. 13).

6. Er is in een aantal kerken de praktijk dat huwelijksbevestiging en openbare geloofsbelijdenis ook worden verzorgd door niet-predikanten, met name door kerkelijk werkers die betrokken waren bij het toegroeien naar belijdenis of huwelijksbevestiging. De kerkenraad zou er ook een preeklezer toe kunnen machtigen. De kerken laten elkaar op dit punt vrij om een eigen beleid te hebben.

Commissie Kerkelijke Adviezen NGK
Rob Vreugdenhil, alg.secr.
6 mei 2025

NB De vraag of kerkelijk werkers en andere preekbevoegden een doop kunnen bedienen wordt afzonderlijk beantwoord, zie de website met veelgestelde vragen.